

Heydər Əliyev İli

Ümummilli Lider və onun Azərbaycanı

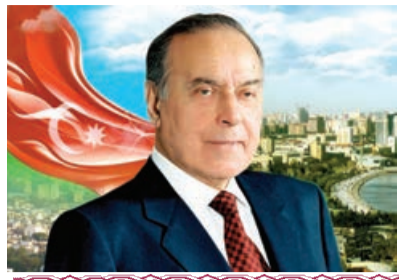
Xalqın tarixi onun yetişdirdiyi dahi şəxsiyyətlərin həyat və fəaliyyətinin əsrlərlə həkk olunan salnaməsi kimi yaranır.

Azərbaycanın müasir tarixi, ölkəmizdə müstəqil dövlətin qurulması və inkişafı dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin zəngin həyatından və siyasi fəaliyyətindən ayrılıqda dərk edilmir və edilə bilməz. 1970-ci illərdən etibarən Azərbaycanda müşahidə edilən yüksəliş və tərəqqinin bütün təzahürlərində Heydər Əliyev şəxsiyyəti başlıca və həlledici amil olmuşdur. Bu dahi insanın müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi sayılması və Ümummilli Lider statusunda qəbul edilməsi onun xalqımızın ən qüdrətli simaları sırasında layiqli yer tutmasının birbaşa təsdiqidir. Azərbaycanın müasir tarixinin Heydər Əliyevin adı ilə, Ulu Öndərin adının isə ölkəmizin müasir tarixi ilə yanaşı çəkilməsi azərbaycançılıq ideologiyasının təməl prinsiplərindən biri kimi qavranılmaqdadır.

Azərbaycanı dəyişdirən 14 il

Taleyinə tarix yaratmaq qisməti düşən liderlər, bir qayda olaraq, xalqın taleyüklü dövrlərində siyasi səhnəyə çıxır və sosial sifariş kimi qəbul edilən missiyanı yerinə yetirməli olurlar. Ötən əsrin 60-cı illərində keçmiş sovet imperiyasının tərkibində olan Azərbaycanın dərin iqtisadi və sosial böhran zolağına daxil olması təkcə hakim dairələri ciddi narahat etməklə məhdudlaşmır, habelə cəmiyyətdə ruh düşkünlüyü, mənəvi deqradasiya və digər neqativ hallarla müşayiət olunurdu.

Zəngin təbii sərvətlərə sahib olan Azərbaycanın iqtisadi gerilik və yoxsulluq kimi uğursuz tale yaşamağa məhkum edilməsi sosial bəla olmaqla yanaşı, daha çox milli özünüdərk və milli dirçəliş kimi milli-mənəvi amillərə çətin sağalan yaralar vururdu. İmperiyanın siyasi elitesini iqtisadi və sosial problemlər narahat etdiyi halda, milli ruhlu elitəni xalqın özünüdərk və dirçəlişi sahəsində müşahidə olunan böhran daha çox qayğılandırır. Yaranmış vəziyyət Azərbaycanda yeni tipli siyasi liderin meydana gəlməsini təxirəsalınmaz sosial sifarişə çevirmişdi. Bu elə bir lider olmalı idi ki, Azərbaycanı iqtisadi və sosial böhrandan çıxarmaq qüdrətinə malik olmaqla yanaşı, həm də xalqın buxovlanmış milli ruhunu dirçəltməyi istəsin və bacarsın. Yarım əsr bundan əvvəl azərbaycanlıların xəyallarında canlandırdıqları yeni liderin tarixi missiyası məhz bu şəkildə qavranılırdı.

Heydər Əliyev İli 2023

Əvvəlki 1-ci səh.

1969-cü ildə Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinə irəli çəkilməsi respublikanın həyatında böyük ümidlər verən bir sıra yeniliklərlə müşayiət olunmağa başlamışdı. Diqqət çəlb edən əsas məqamlar idarəetmənin xarakterinin ciddi şəkildə dəyişməsinə tutmuş neqativ halların aradan qaldırılması sahəsində prinsiplilik, dövrə məxsus işgüzar fəallığın artırılması, əhalinin güzəranının yaxşılaşdırılması sahəsində real layihələrin hazırlanması formalarında təzahür edən çoxvektorluluq idi. Heydər Əliyevin respublika rəhbərliyinə gəlməsi ilə ayrı-ayrı sahələrdə hiss edilən irəliləyişlərin özünü göstərməsi arasında tarixi məsafənin yetərincə qısa olması qeyd edilməsi gərəkən digər cəhət sayıla bilər. 1970-ci ilin Azərbaycanın ondan əvvəlki dövrün Azərbaycanından keyfi dərəcədə fərqləndiyini insanları aydın şəkildə görür və qiymətləndirir.

Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyinin birinci dövründə ən mühüm xidmətləri arasında respublikanın iqtisadi potensialının inanılmaz dərəcədə yüksəlməsi ayrıca vurğulanmağa layiqdir. O dövrün tələbləri baxımından on müasir sənaye sahələrinin qurulması, hazır məhsulların istehsalı müəssisələrinin istifadəyə verilməsi, yüksək elm və texnologiya tutumlu sahələrin yaradılması iqtisadi sahədə ciddi dəyişiklikləri stimullaşdırdı. Neft sənayesi sahəsinə çıxmaq şərti ilə əsasən aqrar iqtisadiyyatı respublikası kimi tanıyan Azərbaycan istifadəyə verilən çoxsaylı müasir zavod, fabriklər, son məhsul istehsalı müəssisələri sayəsində dövrün inkişaf etmiş sənaye respublikasına çevrilərək iqtisadi inkişaf sahəsində inanılmaz sıçrayışa nail oldu.

Qısa vaxtda qeyri-adi dəyişikliklərə məruz qalan digər iqtisadi fəaliyyət sahəsinin bariz nümunəsi kənd təsərrüfatı sayılmalıdır. Heydər Əliyevin rəhbərliyə gəlməsinə qədər əsasən aqrar respublika kimi tanınan Azərbaycanda kənd təsərrüfatı istehsalı səmərəlilik səviyyəsinə görə SSRİ-də ən aşağı pillədə qoralarlıdır. Bu isə respublikanın iqtisadi göstəricilərdən əks olunmağa yanaşı, həm də əhalinin həyat səviyyəsinin təyin edən başlıca amillərdən biri idi. Kənd təsərrüfatı sahəsində durğunluq aradan qaldırılaraq Azərbaycanın sosial və iqtisadi inkişafı sahəsində ciddi irəliləyişə nail olmağın qeyri-mümkünlüyünü Heydər Əliyev ona məxsus olan fəhm ilə çox aydın dərk edirdi. Ona görə də kənd təsərrüfatının yenidən qurulması və sürətli inkişafı onun fəaliyyət proqramının mərkəzi məsələsi kimi səciyyələndirilməlidir. Sözügedən proqramı uğurla reallaşdırmanın ən parlaq nümunəsindən biri ötən əsrin 60-cı illərində kənd təsərrüfatı sahəsində ən aşağı göstəricilərə malik olan Azərbaycanın artıq 70-ci illərdə keçmiş SSRİ-də ən çox üzüm istehsal edən respublikaya çevrilməsi hesab edilə bilər. Paralel olaraq pambıqçılıq sahəsində istehsal göstəricilərinin 5-6 dəfəyədək yüksəlməsi sayəsində Azərbaycan Sovet İttifaqının ən müasir aqrar-sənaye kompleksinə malik olan bölgəsi kimi tanınmağa başladı.

1970-ci illərin yüksəliş tarixinin diqqətə layiq nümunələri sırasında Bakının və Azərbaycanın digər bölgələrinin simasının heyranət dərəcədə dəyişdirilməsi xüsusi mənə və əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan eyni zamanda mədəni iritibah dövrünü yaşayırdı. Elm, təhsil, mədəniyyət böyük canlanma mərhələsinə daxil olmuşdu. Azərbaycan mədəniyyəti respublika hüduqlarını namalə aşaraq iqtisadi inkişafı ilə müşahidə edilən respublikanın şöhrətinin artmasına öz əhəmiyyətli töhfəsini verməkdə davam edirdi.

Heydər Əliyevin titanik iradəsi, qətiyyət və zəhmətli sayəsində 1969-1982-ci illəri əhatə edən dövrdə Azərbaycan bütünlüklə dəyişdi, şan-şöhrət qazandı, insanların yaşayış səviyyəsi yüksəldi, həyat bütünlüklə yeni ölçülər kəsb etdi. Azərbaycanın gələcəkdə o zaman bəlkə də aydın görünməyən yeni keyfiyyət halına keçməsi üçün ilk bünövrə qoyuldu. O keyfiyyət halının adı isə 1980-ci illərin sonu - 90-cı illərin əvvəllərində milli məfkürə olaraq təzahür edən xalqın müstəqillik ruhu idi.

Heydər Əliyev və Azərbaycanın milli dirçəlişi

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müstəsna tarixi xidmətləri sırasında Azərbaycan xalqının milli dirçəlişində oynadığı rol ayrıca vurğulanmağa layiqdir. Azərbaycanda milli dirçəliş yolunda milli ruhlu mütəfəkkirlərin bir neçə nəslinin qətiyyət və mübarizlik nümunəsi olan fədakarlığı xalqımızın milli yaddaşının parlaq səhifələrini təşkil edir. XIX əsrdən başlayan və bolşevik istilasından sonra müəyyən qədər songiyərək əsasən Azər-

baycandan kənarında yaşamağa məhkum edilən milli ruhlu mütəfəkkirlərin mücadiləsi formasında davam etdirilən milli dirçəliş hərəkatı XX əsrin 60-cı illərinin sonlarında Azərbaycanın ümumi inkişafının tərkib hissəsi kimi özünü göstərməyə başladı. Bunun həlledici səbəbləri arasında Heydər Əliyev amilinin mühüm əhəmiyyətə malik olması indi hamının etiraf etdiyi tarixi həqiqətdir.

Milli dirçəlişin əsasında hamılıqla qəbul edilən milli ideya, ümumi milli inkişaf və xalqı təmsil etmək statusuna sahib olan liderin mövcudluğu dayanır. Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycanın iqtisadi, sosial və mədəni inkişafı xalqımızın milli dirçəliş yolunda gərəkli olan şərtlərin formalaşmasına birbaşa təkan verirdi. Ümummilli Liderin sovet dönməndə fəaliyyətinin hərtərəfli təhlili respublikada sürətli iqtisadi və sosial yüksəlişin uzağa gedən məqsədlərinin olduğunu iddia etməyə əsas yaradır. Xalqın milli dirçəlişinin ilkin şərti onun ümumi, o cümlədən iqtisadi inkişafı hesab edilir. Milli dirçəlişin ilk olaraq istinad etdiyi bünövrə toplumun özünə inamı, sərvətlərinin sahibi olmaq məfkürəsinin formalaşması sayılır. Yalnız özünə inanan, öz dəyər və sərvətlərinə sahib çıxan bilən xalq həm də öz taleyinin sahibi olmaq səviyyəsinə yüksələ bilər. Ötən əsrin 70-80-ci illərinin iqtisadi yüksəlişi bütün digər müsbət təsirləri ilə yanaşı, xalqın milli dirçəlişinin əsaslarının yaradılması kimi tarixi missiyanı da qaçırmaz olaraq yerinə yetirirdi. Artıq 1980-ci illərin əvvəllərində nöinki Azərbaycan, habelə Azərbaycan xalqı 60-cı illərin Azərbaycanı və Azərbaycan xalqı deyildi.

Ümummilli Lider və onun Azərbaycanı

Milli dirçəlişin ən mühüm şərtlərindən birinin milli lider amili ilə əlaqədar olması tarixi təcrübənin sübuta yetirdiyi həqiqətlər sırasında. Milli identikliyin və milli ideyanın formalaşması tarixi şəxsiyyətlər olan liderlərin yerinə yetirdiyi başlıca funksiyalardandır. Lider rəhbərlikdən fərqləndirən cəhət birincinin xalqın maraqlarını daha aydın ifadə edə bilməsinə və bu zəmində onun özünü təkə ehtik birliki kimi deyil, həm də siyasi vahid kimi dərk etməsinə rəvac verməsinə ibarətdir.

Bu mənada Heydər Əliyev sovet sisteminin Azərbaycana təyin etdiyi növbəti rəhbər yox, millətin hamılıqla qəbul etdiyi lideri idi. O, təkə Bakıda olanda deyil, həm də Moskvada, SSRİ-nin ali rəhbərliyində təmsil olunanda da eyni dərəcədə Azərbaycan xalqının lideri missiyanı yerinə yetirirdi. Bu o zaman idi ki, artıq Azərbaycan sovet sisteminin təyin etdiyi başqa rəhbəri var idi. Heydər Əliyevin liderlik missiyanı və rolu onun SSRİ rəhbərliyindən istefa verməsindən sonra yeni sovet rəhbərliyi tərəfindən haşızlıqla, təzyiç və bəhtənlərlə üzəşəndə də xalq tərəfindən etiraf olunurdu. Ulu Öndərin Azərbaycanda müasir milli dirçəlişin bəşiyinin başında dayandığını bundan daha inandırıcı şəkildə sübuta yetirə biləcək amili təsvir etmək mümkün deyildir.

Ötən əsrin 80-ci illərinin sonu - 90-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanı bürüyən xalq hərəkatı milli oyanışın parlaq ifadəsi sayılmaq qədər əhəmiyyətli və dəyərlidir. Heydər Əliyevin milli dirçəlişin, müstəqilliyə aparın mücadilənin hərəkatverici və ilhamverici qüvvəsi olması sübuta etiyək duymayan tarixi hadisə və həqiqətdir. Ümummilli Liderin müstəqil Azərbaycanın qurucusu missiyanı əslində öz başlanğıcını məhz homin vaxtdan götürür.

Kremli fəth edən azərbaycanlı

Sovet dövrü Azərbaycanın çoxəsrlik tarixinin bir hissəsidir. Bu dövr istər tarixçilər, istər siyasətçilər, istərsə də sadə vətəndaşlar tərəfindən çox fərqli şəkildə qiymətləndirilir. Onu tariximizin qürurverici səhifəsi saymasaq da, tam qara rəngli hesab etmək də ədalətli olmazdı. Müasir Azərbaycan Respublikasının iqtisadi potensialının əhəmiyyətli bir hissəsinin yaradılması həmin dövrün payına düşür.

Elmin, təhsilin, səhiyyənin, mədəniyyətin inkişafında sovet dövrünün rolunu danmaq mümkün deyil. Bu mənada sovet rejiminin xalqımıza vurduğu yaralardan düzgün nəticə çıxarmaq, eyni zamanda nailiyyətlərimizi qiymətləndirməyi bacarmalı on müdrik seçim olardı. Azərbaycan xalqı zərər sovet rejimi çərçivəsində yaşamağa məhkum edilmişdi və

mövcud imkanlardan maksimum faydalanmaqdan savayı seçimi yox idi. Heydər Əliyev respublika rəhbəri kimi bütün bu reallıqları dərk edərək və mövcud imkanlardan ən səmərəli şəkildə faydalanmaqla yanaşı, Azərbaycanın iqtisadi, sosial və mədəni yüksəlişinə möhtəşəm töhfələr verməyə nail oldu.

Heydər Əliyev dünyanın iki superdövlətindən biri sayılan Sovet İttifaqının xüsusi seçilən parlaq partiyası və dövlət xadimləri sırasında dayanır. Onun sovet siyasi olimpinin zirvəsinə yüksəlişi müəyyən mənada obyektiv zərurət, sosial sifəti parametrlərinə malikdir. Artıq qeyd edildiyi kimi, Heydər Əliyevin Azərbaycanın rəhbəri vəzifəsinə irəli çəkilməsi respublikanın həyatında narahatlıq yaradan böhranlı dövrə təsadüf edir. Üzərində düşən vəzifələrin ağırlığına rəğmən yeni rəhbərin idarəçilik uğurları nöinki Azərbaycan iqtisadi və sosial böhrandan çıxarılması ilə noticələndi, habelə onun bacarıqlı dövlət xadimi imicini formalaşdırdı.

Ötən əsrin 70-80-ci illərində Azərbaycan SSRİ-nin ən dinamik inkişaf edən respublikası, Heydər Əliyev isə ən parlaq respublika rəhbəri hesab edilir. Onun idarəçilik uğurları və şəxsi keyfiyyətləri gələcək siyasi perspektivlərinə məhkəm zəmin hazırlamışdı. SSRİ rəhbərliyindəki süstlük, çeviklik və təşəbbüskərlərin çatışmaması, ölkədə müşahidə olunmağa başlayan böhran meylləri və sairə Heydər Əliyev kimi təşəbbüskar, yenilikçi, eyni zamanda enerjili və yorulmaz rəhbərlərə tələbatı ən plana çıxarmışdı. Ölkənin həm siyasi elitəsi, həm də bütünlükdə cəmiyyət SSRİ-nin gələcəyini yeni rəhbərlərin irəli çəkilməsinə gördüyüdü. Bu baxımdan artıq bütün dövlət miqyasında tanınan və böyük hörmət qazanmış Heydər Əliyevin Moskvaya, yüksək dövlət vəzifəsinə irəli çəkilməsi arzulanan və gözlənilirdi. Ona görə də 1982-ci ildə Azərbaycanın enerjili rəhbərinin həmin dövr üçün ən yüksək siyasi status sayılan Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Siyasi Bürosunun üzvü və SSRİ Nazirlər Soveti Sədriinin birinci müavini vəzifələrinə irəli çəkilməsinin onun şəxsi siyasi karyerasının əlamətdar hadisəsi prizmasından qiymətləndirilməsi ilə yanaşı, siquta doğru gedən ölkənin xilasının şərtlərindən biri olaraq diqqətdən keçirilməsi doğru olardı.

SSRİ-nin süqutunun xiffətini çəkənlərin böyük qismi o zaman Heydər Əliyevin böyük təcrübəsindən yetərincə istifadə olunmadığını bu günə qədər vurğulanmaqda yorulmayıb. Onun 1987-ci ilin sonlarında SSRİ rəhbərliyindən istefa verməsindən əqzmiş ölkədə çaxnaşmaların başlaması və imperiyanın 1991-ci ildə qəfilən çökəməsi sözügedən iddialarda böyük həqiqət payı olduğunu söy-

ləməyə əsas verir. Lakin bu fikirlər heç bir halda SSRİ-nin siqutuna fərqli prizmadan yanaşmaq cəhdi kimi qiymətləndirilə bilməz. Sovet imperiyanının ömrünü başa vurmaq SSRİ-nin müstəqilliyinə yol açmış, müasir Azərbaycan Respublikasının yaranması ilə noticələnməmişdir ki, hər bir azərbaycanlı bu tarixi hadisənin xoşbəxtliyini yaşamaqdadır. Heydər Əliyevin özü də SSRİ-nin siqutunu məhz bu nöqtəyə-nəzərdən qiymətləndirir, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurulmasını böyük tarixi nailiyyət sayırdı. Bununla yanaşı, Azərbaycan xalqının nümayəndəsinin o dövrün superdövlətinin ali rəhbərliyində təmsil olunması özlüyündə böyük tarixi hadisə hesab edilməyə layiqdir. Bu, Heydər Əliyevin biografiyasının əlamətdar hadisəsi olmaqla yanaşı, özümdə möhtəşəm milli qürur və iftixar yükü daşıyırdı. Heydər Əliyevin Kremldə yüksək məqamda oturmaması onun ümummilli liderlik statusunun formalaşmasına bilavasitə təsir göstərərək Azərbaycan xalqının milli oyanışının qüdrətli amili rolunda özünü büruzə verirdi.

Müstəqil Azərbaycanın qurucusu

SSRİ-nin dağılması Azərbaycanın müstəqilliyini elan etməsinə zəruri hüquqi-siyasi əsasları təmin etdi. 1991-ci ildə Azərbaycan dövləti müstəqilliyini elan etdi, dünyanın siyasi xəritəsində suveren Azərbaycan dövləti meydana gəldi. Qarşıda onun siyasi-iqtisadi əsaslarını yaratmaq, sovet keçmişindən miras qalan totalitar əsasların demokratik dəyərlərə keçidini təmin etmək kimi mürəkkəb vəzifələrin həll edilməsi dayanırdı. Ermonistan respublikasının Azərbaycana qarşı ərazi iddiaların zəminində əlavə hərbi toqquşmalar, təcavüz, bir sıra rayonların erməni işğalına məruz qalması və onun acı noticələri həm gənc dövlətin idarə edilməsini, həm də tarixi keçidin təmin edilməsində irəli gələn vəzifələrin reallaşmasını ciddi şəkildə ağırlaşdırdı.

Yenicə yaranmış Azərbaycan Respublikasında keçid mərhələsinə başlayan istənilən dövlət üçün arzu edilən müdrik rəhbərliyin çatışmaması yuxarıda göstərilən tələpəli məsələnin həllini müşkülə salan daha bir həlledici amil sayılmalıdır. SSRİ-nin siqutu ərəfəsində vüsat olan azadlıq və demokratiya çağırışları fonunda hakimiyyətə gələn xalq çəbri hökuməti nə tarixin onların üzərinə qoyduğu məsuliyyətli vəzifəni dərk edən, nə də dövləti idarə etməyi gərəkli olan sadə idarəçilik təcrübəsinə nümayiş etdirən bildi. Vəzifələrin mürəkkəbliyi və vəziyyətin gərginliyi qısa vaxtda idarəçiliyin iflic vəziyyətə düşməsinə, ölkədə total böhranın yaranmasına gətirib çıxardı. Yaranmış vəziyyətdən istifa-

də edən qüvvələrin təhriki ilə ölkənin cənubunda və şimalında baş qaldıran separatçı hərəkatlar isə gənc Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyinə real təhlükəyə çevrilmişdi. Xalq ölkənin mövcudluğunun xilasını və böhranın aradan qaldırılmasını yeganə yolu Ulu Öndərin rəhbərliyi altında yeni hökumətin yaradılmasında gördüdü.

Gənc Azərbaycan Respublikasının parçalanmaqdan və böhrandan xilas edilməsi naminə xalqın təkidləri əsasında Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında yeni hökumətin yaradılması müasir tariximizdə qaydiş və qurtuluş hadisəsi kimi qeyd edilir. Hakimiyyətə qaydan Ümummilli Lider ilk növbədə daha təhlükəli hal alan separatçı daf etdi, ikinci növbədə ölkəni bürümüş kaos, anarxiya və qanunsuzluqlar aradan qaldırdı, növbəti addım isə erməni separatizminin genişlənməsini qarşısını alması, bir sıra həyati vacib strateji vəzifələrin həyata keçirilməsi naminə atəşkəsin elan edilməsi oldu. Bir sözlə, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurulması üçün zəruri olan ilkin şərtlər bütünlüklə təmin edildi.

Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurulması strategiyası hərtərəfli düşünülmüş, obyektiv amillərin və mövcud resursların nəzərə alınması əsasında fəaliyyət proqramı sayılmalıdır. Bu proqram ilk dəfə onun Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması təklifi ilə 91 ziyalının müzakirəsinə 16 oktyabr 1992-ci il tarixli cavab məktubunda geniş şəkildə sərş edilmişdir. Sözügedən proqram qısa şəkildə sabitliyin və əmin-amanlığın təmin edilməsi, xalqın birliyini möhkəmləndirən milli ideyanın elan edilmə-

haldır ki, Ulu Öndərin qurduğu dövlətin dayaqları kifayət qədər möhkəm olduğundan o, özündən sonra da daim inkişaf edir, müasirləşir, qüdrətli artır. İndi həm ölkənin daxilində, həm də xaricində hamı Heydər Əliyevin qurduğu müstəqil Azərbaycan dövlətinin gücünü və qüdrətini etiraf edir, onun gələcək inkişafına böyük ümidlər bəsləyir.

Ulu Öndərin arzuları

Dahi şəxsiyyətlərin fəaliyyəti cəmiyyətin həyatında dərin izlər buraxdığı kimi, onların arzuları və ideyaları da, bir qayda olaraq, ictimai hərəkatın gedişinə uzun illər boyu ciddi təsir göstərmək qüdrətinə malikdir. Qeyd edilən tarixi qanunauyğunluq Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ideya və arzularında, onların Azərbaycanın ictimai həyatında bu günə qədər təsir gücünü saxlamasında bir daha özünü bütünlüklə doğruldu. Bu mənada onun 2003-cü ilin oktyabr ayında Azərbaycan xalqına yazılı müraciəti xüsusi əhəmiyyət daşıyır. O, müraciətdə özünün siyasi varisi ilə əlaqədar arzularını ifadə etməklə yanaşı, başa çatdırma bilmədiyi işlərin gələcəkdə mütləq yerinə yetirələcəyinə ümidvar olduğunu bildirmişdir.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, Azərbaycan xalqı Ulu Öndərin arzularına böyük hörmət və ehtiramını 2003-cü ilin seçkilərində qətiyyətlə və birmənalı şəkildə ifadə etdi, onun siyasi varisi İlham Əliyev ölkənin prezidenti seçildi. Həyat göstərdi ki, Heydər Əliyevin bu arzusu fərdi məqamlara deyil, sırf ictimai hədəflərə, Azərbaycanın gələcək inkişafının təmin edilməsindən ibarət olan milli maraqlara istinad edir. Azərbaycanın inkişafının daha yüksək pilləyə qaldırılması, qüdrətinin artırılması, insanların rifahının daha da yaxşılaşdırılması Heydər Əliyevin arzularının əsasını təşkil edirdi. "Azərbaycan xalqına günəş kimi doğacaq" deyə Ümummilli Lider qəti şəkildə inanırdı ki, Azərbaycan xalqı onun qurduğu müstəqil dövlətin daha da gücləndirilməsi naminə daim fədakarlıq nümunələri göstərəcəkdir. Onun dünyasını dəyişməsindən keçən illər ərzində Azərbaycanın heyrat doğuracaq dərəcədə inkişafı, müasirləşməsi və yenilənməsi, dünyanın ən dinamik dövlətlərindən biri kimi qəbul edilməsi Ulu Öndərin arzularının və ümidlərinin doğrulmasının parlaq nümunəsi adlandırılabilir.

Heydər Əliyevin ən böyük arzusu Qarabağın işğaldan azad edilməsi idi. Özünün dediyi kimi, Azərbaycanın Prezidenti olaraq vaxtının çoxunu həsr etdiyi Qarabağ probleminin ədalətli şəkildə həll edilməsinə inamını heç zaman itirmirdi. İnanırdı ki, dövlətin gücünün artırılması, nizami ordunun yaradılması və döyüş qabiliyyətinin artırılması, ölkəmizin beynəlxalq mövqelərinin gücləndirilməsi Azərbaycanın haqq işinin qalib gəlməsinə zəruri təminat yaradacaqdır. Onun "vaxt gələcək Şuşaya, Ağdama, Füzuliyə, Zəngilana, Laçına, Qubadlıya, Kəlbəcəyə qaydacaq" sözləri dahi insanın arzuları olmaqla yanaşı, həm də onun dərin inamının ifadəsi idi.

Vətən müharibəsində xalqımızın qəhrəmanlığı və möhtəşəm qələbəsi Heydər Əliyevin arzuları və ideyalarına Azərbaycan xalqının dərin hörmət və ehtiramla yanaşmasına daha bir nümunə hesab edilə bilər. Ulu Öndərin "Şuşasız Azərbaycan yoxdur" fikirlərində ifadə olunan arzusunun müharibə günlərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xarici televiziya şoularına birinə verdiyi müsahibəsində "Şuşamız bizim qələbəmiz yarıncıq olar" sözlərində əksini tapdığını görmək mümkün deyil. Prezident İlham Əliyev gözəl dərk edir və açıq şəkildə bildirmək istəyirdi ki, Qarabağın azadlığı milli vəzifə, xalqımızın tale məsələsi olmaqla yanaşı, həm də Ümummilli Liderin ən ümdə vəsiyyəti kimi əziz və qiymətli. Şuşanın azad edilməsindən sonra onun Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etməsi, bir növ onun ruhu qarşısında möhtəşəm qələbə hesabını verməsi dərin simvolik mənə daşıyır. Qarabağın azadlığa qovuşması tariximizin möhtəşəm hadisəsi, parlaq səhifəsi, dövlətimizin gücü və qüdrətinin, Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti və müdrikliyinin təntənəsi olmaqla bərabər, həm də Heydər Əliyevin arzularının gerçəkliyinin ifadəsidir.

Heydər Əliyevin arzuları və ideyaları müasir Azərbaycanın inkişaf strategiyasının əsaslarını təşkil edir, ölkəmizin tərəqqisi və yüksəlişinə yoluna işıq salır. Dahi liderin anadan olmasının 100 illiyinin ölkəmizdə böyük coşqu və milli təntənə ilə qeyd edilməsi onun vaxtilə müdrikəsinə söylədiyi sözlərin haqq olmasına bir daha zəmanət verir: nə qədər Azərbaycan var, Heydər Əliyev də var. Heydər Əliyev Azərbaycanda daim olacaq.

Əli ƏHMƏDOV,
Yeni Azərbaycan Partiyası Sədriinin müavini